

Finanční analytický úřad

✉: pošt. přihrádka 675, Jindřišská 14, 111 21 Praha 1, dat. schránka: egi8zyh
☎: +420 257 044 501; fax: +420 257 044 502

Č. j.: FAU-147683/2024/03
Právní stav ke dni: 1. ledna 2025

METODICKÝ POKYN č. 8 Finančního analytického úřadu ze dne 19. prosince 2024 určený povinným osobám podle § 2 zákona č. 253/2008 Sb.¹

KOPIROVÁNÍ PRŮKAZŮ TOTOŽNOSTI PRO ÚČELY AML ZÁKONA

Obsah

Část první – Úvodní ustanovení	3
I. Účel a struktura tohoto metodického pokynu	3
II. Ustanovení AML zákona, která upravují problematiku kopírování průkazů totožnosti.....	4
III. Ustanovení zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, která se týkají problematiky kopírování průkazů totožnosti	4
IV. Význam pojmů	4
Část druhá – Kopírování průkazů totožnosti klienta povinnou osobou.....	5
I. Definice pojmu průkaz totožnosti.....	5
II. Běžná identifikace klienta a kontrola klienta mimo případy, kdy má vybraná povinná osoba povinnost pořizovat kopii průkazu totožnosti.....	5
1. Oprávnění ke kopírování průkazů totožnosti a pořizování výpisů z nich.....	5
2. Limity oprávnění ke kopírování průkazů totožnosti a pořizování výpisů z nich.....	6
III. Identifikace klienta za jeho fyzické přítomnosti povinnou osobou, která má povinnost pořizovat kopii průkazu totožnosti.....	11
1. Povinnost pořizovat kopii průkazu totožnosti.....	11
2. Limity povinnosti kopírovat průkazy totožnosti a pořizovat výpisy z nich.....	13
IV. Které části plastového průkazu totožnosti se kopírují?	14
V. Vztah pořizování listinných kopií a skenování.....	14
VI. Kopírování průkazu totožnosti v podobě digitálního stejnopisu	14

¹ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“).

Část třetí – Závěrečná ustanovení.....	15
I. Přehled předchozích verzí metodického pokynu	15
II. Účinnost.....	15

Část první – Úvodní ustanovení

I. Účel a struktura tohoto metodického pokynu

K účinnému boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (*anti-money laundering* a *counter-terrorism financing*, dále jen „AML/CFT“) je třeba uchovávat stopy po přesunech majetku, včetně záznamů o tom, od koho a ke komu se majetek přesouvá. K tomu slouží zejména opatření identifikace klienta podle AML zákona.

Účelem tohoto metodického pokynu Finančního analytického úřadu (dále jen „FAÚ“) je usnadnit povinným osobám používání ustanovení AML zákona v oblasti identifikace klienta za jeho fyzické přítomnosti a s tím související kopírování průkazů totožnosti, a také odstranit obtíže ohledně výkladu, jež v praxi vznikají.

K pořizování kopií průkazů totožnosti klientů při jejich identifikaci tváří v tvář² by, s výjimkou případů podle § 25 odst. 8 AML zákona, nemělo docházet plošně, nýbrž pouze na základě posouzení rizik praní špinavých peněz a financování terorismu (dále také „rizika ML/TF“) a posouzení vlivu na ochranu osobních údajů podle čl. 35 GDPR³. V případě, že povinná osoba provádí identifikaci klienta na dálku (§ 11 odst. 7 AML zákona) nebo zprostředkovaně (§ 10 AML zákona), tzn. nikoliv tváří v tvář, pak bez ohledu na výši rizika ML/TF musí dojít ke splnění zákonné povinnosti, a to mít k dispozici kopii průkazu totožnosti klienta. Pro účely provedení identifikace na dálku má klient v souladu s § 11 odst. 7 písm. a) bodem 1 AML zákona povinnost zaslat povinné osobě kopie příslušných částí průkazu totožnosti a pro účely zprostředkované identifikace je v souladu s § 10 odst. 3 AML zákona povinností notáře nebo kontaktního místa veřejné správy přiložit k listině o identifikaci kopie příslušných částí dokladu identifikovaného. Kvalitu kopie průkazu totožnosti stanovuje § 10 odst. 4 AML zákona, který ukládá pořídit kopii takovým způsobem, aby příslušné údaje byly čitelné a byla zajištěna možnost jejich uchování po dobu stanovenou v § 16 AML zákona, a musí obsahovat i kopii vyobrazení identifikované fyzické osoby v průkazu totožnosti v takové kvalitě, aby umožňovala ověření shody podoby. S ohledem na jednoznačnost těchto ustanovení se metodický pokyn dále zaměřuje výhradně na problematiku identifikace klienta tváří v tvář dle § 8 AML zákona.

Rovněž v případech podle § 25 odst. 8 AML zákona bez ohledu na výši rizika ML/TF musí dojít ke splnění zákonné povinnosti, a to mít k dispozici kopii průkazu totožnosti klienta.

Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „ÚOOÚ“) poskytl připomínky na základě dostupné interpretace GDPR v oblasti AML v rámci spolupráce mezi státními orgány k pokynu č. j. FAU 85651/2023/03, jehož platnost byla do 31. 12. 2024, a jehož součástí již byla aplikace § 8 odst. 11 AML zákona. K nově účinnému § 25 odst. 8 AML zákona a problematice kopírování průkazu totožnosti v podobě digitálního stejnopisu zatím ÚOOÚ své vyjádření neposkytnul.

---

² K tomu vizte § 8 AML zákona.

³ Nezbytnost provést hodnocení byla doplněna na výslovný požadavek ÚOOÚ. Podrobnosti k posouzení vlivu na ochranu osobních údajů podle čl. 35 GDPR jsou dostupné zde: <https://www.uouu.cz/posouzeni-vlivu-na-ochranu-osobnich-udaju/ds-6413>.

II. Ustanovení AML zákona, která upravují problematiku kopírování průkazů totožnosti

AML zákon upravuje kopírování průkazů totožnosti zejména ve vztahu k následujícím ustanovením:

- § 4 odst. 6,
- § 8 odst. 2
- § 8 odst. 10 věta druhá,
- § 8 odst. 11 věta třetí,
- § 9 odst. 8,
- § 10 odst. 4,
- § 16 odst. 1 písm. b) a d),
- § 17,
- § 25 odst. 8.

III. Ustanovení zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, která se týkají problematiky kopírování průkazů totožnosti

Kopírování průkazů totožnosti podle AML zákona se týkají tato ustanovení zákona o právu na digitální služby:

- § 2 odst. 5,
- § 9a odst. 1 a 2.

IV. Význam pojmů

Pro lepší pochopení a výklad problematiky je vhodné upřesnit význam některých pojmů, se kterými tento metodický pokyn pracuje:

- **AML/CFT** – anglická zkratka pro „anti-money laundering / countering the financing of terrorism“, tj. boj proti praní špinavých peněz (neboli legalizaci výnosů z trestné činnosti) a financování terorismu. Bojem proti financování terorismu se pro účely AML zákona rozumí i boj proti financování šíření zbraní hromadného ničení (§ 3 odst. 2 písm. c) AML zákona).
- **AML zákon** - zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
- **GDPR** – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
- **Klient** – pojem klient je pro účely tohoto metodického pokynu používán také ve smyslu osoby jednající za klienta.
- **Riziko ML/TF** – představuje riziko praní špinavých peněz nebo financování terorismu, z anglické zkratky pro „money laundering / terrorism financing“
- **Digitální stejnopis průkazu** – digitálním stejnopisem průkazu je výpis z informačního systému veřejné správy o průkazu a jeho obsahu (§ 2 odst. 5 zákona o právu na digitální služby).

Část druhá – Kopírování průkazů totožnosti klienta povinnou osobou

I. Definice pojmu průkaz totožnosti

Průkazem totožnosti se pro účely AML zákona rozumí jakýkoli doklad vydaný orgánem veřejné správy, v němž je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a z něhož je patrná podoba, popřípadě i jiný údaj umožňující identifikovat osobu, která doklad předkládá, jako jeho oprávněného držitele (§ 4 odst. 6 AML zákona).

Pro účely AML zákona je **průkazem totožnosti** doklad, který současně splňuje přinejmenším **všechny následující podmínky**:

1. vydal ho orgán veřejné správy některého státu,
2. je v něm uvedeno alespoň jméno a příjmení a datum narození toho, komu byl vydán,
3. je z něho patrná podoba toho, komu byl vydán.

V České republice je jím např. občanský průkaz, cestovní pas či řidičský průkaz. Definicí pojmu průkaz totožnosti naplňuje i digitální stejnopis občanského průkazu.

II. Běžná identifikace klienta a kontrola klienta mimo případy, kdy má vybraná povinná osoba povinnost pořizovat kopii průkazu totožnosti

1. Oprávnění ke kopírování průkazů totožnosti a pořizování výpisů z nich

Povinná osoba musí za podmínek stanovených AML zákonem provést identifikaci a kontrolu⁴ svého klienta. Ustanovení § 7 AML zákona ukládá povinné osobě za stanovených okolností povinnost provést identifikaci jejího klienta a identifikaci osoby jednající za klienta. Provádě-li povinná osoba identifikaci klienta⁵, musí jí klient poskytnout informace, které jsou k provedení identifikace nezbytné, včetně předložení příslušných dokladů totožnosti (§ 8 odst. 11 věta první AML zákona).

Průkaz totožnosti je k provedení identifikace nezbytný, neboť podle § 8 odst. 2 AML zákona se z něho při identifikaci zaznamenávají a ověřují identifikační údaje klienta, který je fyzickou osobou, respektive údaje fyzické osoby zastupující klienta (včetně fyzické osoby jednající jménem klienta, který je právnickou osobou nebo svěřenským fondem). Dále se zaznamenávají údaje o samotném průkazu totožnosti a ověřuje se shoda podoby fyzické osoby s vyobrazením v průkazu totožnosti.

Ustanovení § 8 odst. 11 věty třetí AML zákona stanoví, že: „**Povinná osoba může pro účely tohoto zákona pořizovat kopie nebo výpisy z předložených dokladů** [podle § 8 odst. 11 věty první] **a zpracovávat takto získané informace k naplnění účelu tohoto zákona, a to bez souhlasu klienta.**“ Jak je uvedeno výše, mezi takovéto doklady patří také průkazy totožnosti.

Povinné osoby **mohou** na základě § 8 odst. 11 AML zákona **pořizovat kopie nebo výpisy z předložených dokladů a zpracovávat takto získané informace pouze pro účely AML zákona**, a to bez souhlasu klienta. Rozsah identifikačních údajů, které musí povinná osoba získat, stanovuje § 5 odst. 1 písm. a) AML zákona. Nad rámec toho je oprávněna získat

⁴ K tomu vizte zejména § 7, 8, 9 a 9a AML zákona.

⁵ **Pojem klient** je pro účely tohoto metodického pokynu následně používán i ve smyslu **osoby jednající za klienta**.

další údaje k identifikaci v souladu s § 5 odst. 2 AML zákona. Postup povinné osoby musí být v souladu s vnitrostátním právem a oprávněný a přiměřený podle GDPR.

Úprava, popsaná v předchozích třech odstavcích, se nevztahuje pouze na provádění identifikace klienta, nýbrž obdobně také na provádění jeho kontroly (srov. § 9 odst. 7 a 8 AML zákona).⁶ Povinnost provést za stanovených okolností kontrolu klienta ukládá povinné osobě § 9 odst. 1 AML zákona.

Výše citovaná ustanovení AML zákona tudíž opravňují povinné osoby, aby při provádění identifikace a kontroly klienta kopírovaly průkazy totožnosti nebo pořizovaly výpisy z nich a aby zpracovávaly takto získané informace. Toto oprávnění má nicméně tři limity:

1. obecná pravidla ochrany osobních údajů,
2. obecná pravidla ochrany průkazů totožnosti,
3. omezení rozsahu kopírovaných částí průkazu totožnosti.⁷

2. Limity oprávnění ke kopírování průkazů totožnosti a pořizování výpisů z nich

2.1. Použijí se pravidla pro zpracování osobních údajů?

Kopírování průkazů totožnosti či pořizování výpisů z nich, včetně následného zpracování takto získaných informací, je zpracováním osobních údajů ve smyslu čl. 4 bodu 2 GDPR. Povinná osoba se proto **musí řídit pravidly, která stanoví právní předpisy upravující ochranu osobních údajů**, a to zejména GDPR⁸.

Aby bylo zpracování osobních údajů zákonné, musí být naplněn některý z právních titulů pro zpracování uvedených v čl. 6 odst. 1 GDPR. Nabízí se tedy otázka: **Který právní titul má povinná osoba použít při kopírování průkazů totožnosti pro účely identifikace klienta tváří v tvář dle AML zákona?**

Východiskem k zodpovězení této otázky je skutečnost, že ke kopírování průkazů totožnosti má povinná osoba ze zákona oprávnění, ale není povinné. Ustanovení § 8 odst. 11 věty třetí (identifikace klienta) i § 9 odst. 8 AML zákona (kontrola klienta) **ponechávají na povinné osobě, zda bude pořizovat kopie průkazů totožnosti, či nikoli.**

Pro jaký typ klientů nebo kategorií nabízených produktů a služeb zvolí povinná osoba příslušný postup, by si měla určit **na základě hodnocení rizik ML/TF**, která mohou nastat v rámci její činnosti (§ 21a AML zákona).⁹ Povinná osoba musí být v souladu s čl. 5 odst. 2 GDPR schopna naplnění podmínek pro takové kopírování průkazu totožnosti (zejména naplnění dostatečné míry ML/TF rizikovitosti) prokázat.¹⁰

⁶ Na rozdíl od citovaného ustanovení o identifikaci (§ 8 odst. 11 věta třetí) není v ustanovení o kontrole klienta (§ 9 odst. 8) výslovně uvedeno, že povinná osoba může pořizovat kopie nebo výpisy bez souhlasu klienta. Oprávnění činit to i při kontrole klienta za stejných podmínek jako při identifikaci ovšem lze dovodit pomocí argumentace účelem AML zákona, která je uvedena níže.

⁷ K tomu vizte sekci IV. Které části plastového průkazu totožnosti se kopírují?

⁸ Informace k GDPR naleznete na [internetových stránkách Úřadu pro ochranu osobních údajů](#).

⁹ Tam, kde se v tomto metodickém pokynu hovoří o riziku, rizikovitosti, hodnocení rizik apod., se má na mysli riziko legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

¹⁰ Jde o tzv. zásadu odpovědnosti.

Je-li typová rizikovost případu tak velká, že **průkaz totožnosti má být okopírován**, je právním titulem pro zpracování osobních údajů splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu [čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR].

Také by mělo dojít k posouzení vlivu na ochranu osobních údajů podle čl. 35 GDPR, přičemž takové posouzení stačí jedno pro soubor podobných operací zpracování, které představují podobné riziko.¹¹

Obečně platí, že **čím je případ rizikovější, tím přísnější AML opatření jsou přijímána a tím spíše by tedy povinná osoba měla zvolit kopírování průkazu totožnosti** při současném zajištění ochrany osobních údajů. Všeobjímající vodítka povinným osobám nelze poskytnout, protože stěžejní je individuální situace každé konkrétní povinné osoby. Na základě praxe a výsledků národního hodnocení rizik byly v rámci tohoto metodického pokynu FAÚ vybrány situace, kdy je rizikovost natolik vysoká, že by mělo dojít ke kopírování průkazu totožnosti [příklady jsou uvedeny níže pod písmenem a)], a naopak případy, kdy dostatečné rizikovosti není dosaženo.

Hodnocení rizik musí být komplexní, odrážet situaci dané povinné osoby a dynamicky reagovat na nová nebo doposud nezjištěná rizika. Povinná osoba by měla posuzovat nejen rizikovost jednotlivých typů klientů, ale taktéž produktů a služeb, které nabízí, a distribučních kanálů, které k tomu využívá. Při posuzování rizik musí povinná osoba rovněž zohlednit výsledky hodnocení rizik na úrovni České republiky, výsledky hodnocení rizik na úrovni Evropské unie, rizikové faktory uvedené v příloze č. 2 AML zákona a případně hodnocení rizik provedené příslušnou profesní komorou¹² (§ 21a odst. 1 věta druhá AML zákona).

Hodnocení rizik ML/TF musí povinná osoba promítnout ve svém systému vnitřních zásad (§ 21 AML zákona), což jsou strategie a postupy uplatňované a zavedené povinnou osobou ke zmírňování a účinnému řízení těchto rizik.

V konkrétním případě mohou pro povinnou osobu nastat dvě možnosti:

a) *Typová rizikovost případu je tak velká, že průkaz totožnosti je okopírován*

Na základě svého systému vnitřních zásad, jímž je povinná osoba vázána a který navazuje na hodnocení rizik ML/TF, musí pracovník povinné osoby průkaz totožnosti okopírovat.

Právním titulem pro zpracování osobních údajů je čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR. Toto zpracování osobních údajů je totiž v daném případě kvůli jeho rizikovosti nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu, kterým je pověřen správce (tj. povinná osoba). Úkolem prováděným ve veřejném zájmu je plnění povinností uložených povinné osobě AML zákonem. V tomto případě jde o opatření identifikace klienta a možnost pořízení kopie průkazu totožnosti k naplnění účelu AML zákona, kterým je zabránění zneužívání finančního systému pro legalizaci výnosů z trestné činnosti a k financování terorismu a vytvoření podmínek pro odhalování takového jednání (srov. § 1 AML zákona). Úřad pro ochranu osobních údajů

¹¹ Není tedy nutné provádět posouzení zvlášť pro každého jednotlivého klienta, ale postačí, pokud je provedeno např. pro určitý produkt nebo pro určitý druh klientů.

¹² Česká advokátní komora, je-li povinnou osobou advokát; Notářská komora České republiky, je-li povinnou osobou notář; Komora auditorů České republiky, je-li povinnou osobou auditor; Exekutorská komora České republiky, je-li povinnou osobou soudní exekutor; Komora daňových poradců České republiky, je-li povinnou osobou daňový poradce.

upozorňuje, že pro okopírování průkazu totožnosti se z hlediska GDPR také posuzuje vliv na ochranu osobních údajů (DPIA), který slouží k doložení souladu zpracování s GDPR.

V daném případě **k okopírování průkazu totožnosti není třeba souhlas jeho držitele**. Platí to ovšem pouze při kopírování průkazu pro účely AML zákona. Pokud by povinná osoba chtěla takto pořízenou kopii použít i pro jiné účely, musí mít jiný právní titul ke zpracování osobních údajů.

K okopírování průkazu totožnosti (včetně občanského průkazu a cestovního dokladu) **není třeba souhlas jeho držitele**¹³. **Poskytnutím průkazu totožnosti k okopírování lze v případech, které se opírají o právní titul zpracování osobních údajů dle čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR, podmiňovat** (např. v obecných obchodních podmínkách povinné osoby¹⁴) **uskutečnění obchodu či uzavření obchodního vztahu s klientem**.

Některé povinné osoby možná napadne, že by bylo obezřetné po klientech souhlas přesto požadovat. Avšak to je nepřipustné, což potvrdil Úřad pro ochranu osobních údajů. Může-li povinná osoba využít právní titul podle čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR, tak nesmí zároveň žádat souhlas [tj. právní titul podle čl. 6 odst. 1 písm. a) GDPR].

Pravidla popsaná výše můžeme ilustrovat na jednoduchém **příkladu**:

Příklad:

Klient přijde na pobočku povinné osoby. Během interakce s ním zaměstnanec povinné osoby zjistí, že v souladu s AML zákonem musí provést identifikaci a kontrolu klienta a že danou situaci lze s přihlédnutím k typu klienta a poskytované službě podřadit pod vysoké ML/TF riziko a ustanovení vnitřních předpisů, podle nichž má pořídit kopii průkazu totožnosti, přičemž toto podřazení je schopem s ohledem na § 16 odst. 1 písm. f) AML zákona a čl. 5 odst. 2 GDPR prokázat. Tyto vnitřní předpisy musejí reflektovat jak hodnocení ML/TF rizik podle § 21a AML zákona, tak posouzení vlivu na ochranu osobních údajů podle čl. 35 GDPR¹⁵. Klienta proto mimo jiné ústně požádá o průkaz totožnosti s tím, že pro účely plnění povinností dle AML zákona si pořídí jeho kopii. Poté, co klient svůj průkaz totožnosti zaměstnanci poskytne, zaměstnanec jej okopíruje a klientovi vrátí. Taková situace bude zcela po právu. Pokud by klient průkaz totožnosti neposkytl, může zaměstnanec s odkazem na obchodní podmínky povinné osoby odmítnout uzavřít s ním obchodní vztah. Takový postup je v souladu s účelem AML zákona a je upraven v jeho § 15.

¹³ Pořízení kopie průkazu totožnosti samozřejmě nesmí proběhnout bez vědomí jeho držitele.

¹⁴ Pokud je uvedené podmínění součástí smluvních podmínek, je vhodné předmětný text formulovat jako poučení s odkazem na relevantní ustanovení AML zákona.

¹⁵ Jestliže například banky disponují robustním systémem pro ochranu bankovního tajemství z důvodu, že i bez kopie průkazu totožnosti zpracovávají značné množství osobních údajů klienta, lze očekávat, že i výsledek posouzení vlivu na ochranu osobních údajů v souvislosti s pořizováním kopie průkazu totožnosti v situacích vyjmenovaných na straně 8 a 9 tohoto metodického pokynu bude typicky takovému zpracování osobních údajů příznivě nakloněn.

Rizikovitost případu z hlediska praní špinavých peněz a financování terorismu se odvíjí od hodnocení rizik povinné osoby, které jí ukládá AML zákon a mělo by odrážet národní hodnocení rizik. Metodický pokyn v této souvislosti stanovuje,¹⁶ že kopírování průkazu totožnosti je vhodné v případě:

- kdy je **doklad poškozený nebo vykazuje známky padělání/posměnění,**
- **zahraničních průkazů totožnosti.**

Situace, kdy by mělo dojít k pořízení kopie průkazu totožnosti:

1. **Případy, kdy je doklad poškozený nebo vykazuje známky padělání/posměnění.**
2. **Případy zahraničních průkazů totožnosti.** Praxe ukazuje na zvýšené riziko ML/TF u klientů prokazujících se zahraničním průkazem totožnosti. Riziko zesiluje absence možnosti ověřit identifikační údaje v národních registrech a provedení chybného výpisu údajů z průkazu totožnosti povinnou osobou.

Povinná osoba smí takto pořízenou kopii použít **jen pro účely AML zákona**. K použití pro jiné účely musí mít jiný právní titul ke zpracování osobních údajů. Povinná osoba musí být schopna prokázat, že kopie pořízené pro účely AML zákona jsou používány jen pro tyto účely.

Na tomto místě je vhodné zmínit, že pořízení kopie průkazu totožnosti může být vhodným opatřením zesílené identifikace a kontroly klienta podle § 9a odst. 3 písm. f) AML zákona. V souladu s tímto ustanovením může povinná osoba při provádění zesílené identifikace a kontroly klienta provádět **i jiná opatření s ohledem na povahu povinné osoby, její činnost a vlastní hodnocení rizik**, která jsou potřebná k účinnému řízení resp. snižování rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Má-li povinná osoba **při kopírování průkazu totožnosti či při pořizování výpisu z něho** (anebo kdykoli jindy) **pochybnosti o jeho pravosti**, musí **odmítnout uskutečnit daný obchod** nebo **odmítnout navázat daný obchodní vztah**, případně musí již existující **obchodní vztah ukončit** [srov. § 15 odst. 1 písm. c) AML zákona]. V návaznosti na to musí povinná osoba zhodnotit, zda nejsou naplněny podmínky pro **oznámení podezřelého obchodu FAÚ** [dle § 18 ve spojení s § 6 odst. 1 písm. i) AML zákona]. V případném oznámení podezřelého obchodu by měla uvést, že aplikovala § 15 AML zákona.

- b) *Typová rizikovitost případu je dostatečně nízká, takže průkaz totožnosti nemusí být okopírován*

Tato situace typicky nastává, jsou-li naplněny podmínky pro zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta podle § 13 AML zákona. Dále případy, kdy z hodnocení rizik ML/TF a navazujícího systému vnitřních zásad vyplývá, že v rámci identifikace klienta postačí provést výpis z předloženého průkazu totožnosti.

---

¹⁶ Viz část druhá, bod 2.1.

2.2. Lze kopírovat občanské průkazy a cestovní doklady bez souhlasu?

Mohlo by se zdát, že dva druhy průkazů totožnosti – konkrétně občanské průkazy a veškeré typy cestovních dokladů – není kvůli zákonnému omezení možné kopírovat jinak než se souhlasem jejich držitele. Zdálo by se, že to vyplývá z:

- (1) § 39 písm. c) zákona o občanských průkazech,¹⁷ podle něhož je zakázáno pořizovat kopii občanského průkazu bez souhlasu držitele občanského průkazu, a
- (2) § 2 odst. 3 zákona o cestovních dokladech,¹⁸ jenž obdobný zákaz stanoví ve vztahu k cestovním dokladům.

Taková námitka je však lichá, protože AML zákon je *lex specialis*, tedy zvláštním zákonem předvídaným zákonem o občanských průkazech a zákonem o cestovních dokladech.¹⁹ Jak bylo nastíněno výše, pokud to plyne z hodnocení rizik povinné osoby, pak AML zákon povinnou osobu opravňuje ke kopírování průkazů totožnosti bez souhlasu jeho držitele. Mezi průkazy totožnosti nadě vši pochybnost patří rovněž občanské průkazy a cestovní doklady. Není proto podstatné, že AML zákon výslovně nehovoří o kopírování občanských průkazů a cestovních dokladů.

Dovodit oprávnění ke kopírování občanských průkazů a cestovních dokladů bez souhlasu jejich držitele lze ostatně z výkladového principu racionálního zákonodárce: Jestliže by nebylo toto oprávnění záměrem zákonodárce, proč by konstruoval příslušná ustanovení AML zákona tak, že lze na základě AML zákona kopírovat bez souhlasu veškeré průkazy totožnosti s výjimkou občanských průkazů a cestovních dokladů, když tyto veškeré ostatní průkazy totožnosti lze kopírovat bez souhlasu jejich držitele, aniž by existovalo výslovné zákonné oprávnění (na rozdíl od občanských průkazů a cestovních dokladů). Jinak řečeno, pokud by neměl zákonodárce na mysli také občanské průkazy a cestovní doklady, příslušná ustanovení AML zákona by byla zcela nadbytečná.

V souhrnu tudíž platí, že povinná osoba může občanské průkazy a cestovní doklady pro účely AML zákona (a pouze pro tyto účely) kopírovat i bez souhlasu jejich držitele, pokud z jejího hodnocení rizik a posouzení vlivu na ochranu osobních údajů podle čl. 35 GDPR plyne, že v daném případě mají být průkazy totožnosti kopírovány.

Výjimka z obecného režimu zákona o občanských průkazech a zákona o cestovních dokladech je odůvodněna smyslem a účelem AML zákona (srov. § 8 odst. 11 větu třetí AML zákona: „k naplnění účelu tohoto zákona“). Tím je zabránění zneužívání finančního systému k legalizaci výnosů z trestné činnosti a k financování terorismu a vytvoření podmínek pro odhalování takového jednání (§ 1 AML zákona). Klíčové zvláště je, aby v rámci AML/CFT procesů byly uchovávány stopy po přesunech majetku, včetně záznamů o tom, od koho a ke komu k přesunu došlo. Jak je již uvedeno výše, v praxi FAÚ se opakovaně ukazuje, že kopie

¹⁷ Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech (dále jen „zákon o občanských průkazech“).

¹⁸ Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o cestovních dokladech) (dále jen „zákon o cestovních dokladech“).

¹⁹ Samotný § 39 písm. c) zákona o občanských průkazech neodkazuje na zvláštní zákon, ale důvodová zpráva ano: „Zvláštní právní předpis stejné či vyšší právní síly může stanovit jinak, na základě čehož se některý ze zákonů předpokládaných § 39 navrhovaného zákona nemusí uplatnit. Jako příklad, kdy se uplatní zásada *lex specialis derogat legi generali*, neboli zvláštní pravidlo se aplikuje přednostně před pravidlem obecným, lze uvést zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.“ Zákon o cestovních dokladech výslovně uvádí, že zákaz platí, „pokud zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva nestanoví jinak.“

průkazů totožnosti, včetně občanských průkazů a cestovních dokladů, jsou v tomto směru nezastupitelným nástrojem.

III. Identifikace klienta za jeho fyzické přítomnosti povinnou osobou, která má povinnost pořizovat kopii průkazu totožnosti

1. Povinnost pořizovat kopii průkazu totožnosti

Dne 1. 1. 2025 vstoupilo v účinnost ustanovení § 25 odst. 8 AML zákona, kterým se vybraným povinným osobám ukládá povinnost pořídit kopii průkazu totožnosti, a to ve vztahu k první identifikaci pro jakýkoli produkt či službu, které tato povinná osoba klientům poskytuje.

Tato povinnost však nastává výlučně za níže uvedených podmínek, které musejí být splněny kumulativně:

- 1) jde o **první identifikaci klienta**,²⁰
- 2) **tato identifikace probíhá za fyzické přítomnosti podle § 8 odst. 2 AML zákona**, a
- 3) tuto první identifikaci u svého klienta nebo nové osoby jednající za jejího klienta provádí povinná osoba, která je
  - a. **úvěrovou institucí**,²¹
  - b. **osobou oprávněnou k poskytování platebních služeb nebo vydávání elektronických peněz**,²² nebo
  - c. **osobou poskytující služby úschovy cenností nebo pronájmu bezpečnostních schránek**.²³

Příklad:

Na pobočku nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, tedy povinné osoby podle § 2 odst. 1 písm. b) bodu 6 AML zákona, se v únoru 2025 dostavil nový klient za účelem sjednání poskytnutí spotřebitelského úvěru. Ačkoli u něj pracovník pobočky provedl první identifikaci za fyzické přítomnosti podle § 8 odst. 2 AML zákona, nemusel podle § 25 odst. 8 AML zákona pořídit kopii jeho průkazu totožnosti. Důvodem je skutečnost, že nešlo o povinnou osobu, na kterou se povinnost pořizovat kopii průkazu totožnosti vztahuje.

Poznámka: Tím není dotčen postup povinné osoby při pořízení kopie průkazu na základě rizikově orientovaného přístupu v rámci identifikace klienta dle § 8 odst. 11 AML zákona nebo v rámci zesílené identifikace a kontroly klienta podle dle a § 9a odst. 3 písm. f) AML zákona.

Pokud se tedy klient,

- u kterého proběhla první identifikace za jeho fyzické přítomnosti již před 1. 1. 2025, nebo
- u kterého proběhla první identifikace sice po 1. 1. 2025, ale jinak než za fyzické přítomnosti (například pomocí bankovního prostředku elektronické identifikace podle § 8a odst. 1 písm. b) AML zákona, tzv. BankID)

po 1. 1. 2025 dostaví k povinné osobě za účelem provedení obchodu, povinnost kopírovat průkaz totožnosti se neuplatní, ačkoli povinná osoba kopii průkazu totožnosti v souvislosti s tímto klientem nedisponuje. Důvodem je skutečnost, že povinná osoba u tohoto klienta již

²⁰ Nebo nové osoby jednající za klienta. Tato první identifikace zároveň musí proběhnout 1. 1. 2025 nebo později.

²¹ K tomu vizte § 2 odst. 1 písm. a) AML zákona.

²² K tomu vizte § 2 odst. 1 písm. b) bod 5 AML zákona.

²³ K tomu vizte § 2 odst. 1 písm. b) bod 14 AML zákona.

nebude provádět první identifikaci, ale jen ověření jeho totožnosti vhodným způsobem při dalších obchodech s ním ve smyslu § 8 odst. 5 AML zákona.

Povinnost kopírovat průkaz totožnosti dle § 25 odst. 8 AML zákona bude mít průnik s BankID jen tehdy, pokud banka u nového klienta, kterému poté vydá BankID, provede jeho první identifikaci po 1. 1. 2025, a to za jeho fyzické přítomnosti. V jakýchkoli jiných situacích je tato nová povinnost (právě proto, že je zaměřena na první identifikaci prováděnou za fyzické přítomnosti) s BankID (jež je naopak zaměřeno na provádění elektronické identifikace) zcela mimoběžná.

Příklad:

Pan Novák si v listopadu 2024 otevřel u banky A pomocí bankovního prostředku elektronické identifikace běžný účet (§ 8a odst. 1 písm. b) AML zákona). Banka při této příležitosti s ohledem na charakter prostředku elektronické identifikace kopii průkazu totožnosti nepořizovala. V únoru 2025 si tento klient přišel fyzicky na pobočku otevřít spořicí účet. Ačkoli pracovník pobočky ověřil totožnost pana Nováka z průkazu totožnosti, nebyl povinen poříditi jeho kopii, jelikož při ověřování totožnosti nepostupoval podle § 8 odst. 2 AML zákona (nešlo o první identifikaci klienta), ale podle § 8 odst. 5 AML zákona (pracovník pouze vhodným způsobem ověřil totožnost klienta při dalších obchodech s ním).

Příklad:

Pan Starý si v roce 2005 u banky A otevřel běžný účet. Nebyl s ním ale spokojený, a tak jej v roce 2006 zrušil. U banky neměl žádné další produkty. Po uplynutí archivační doby v roce 2017 banka A údaje o panu Starém skartovala. V roce 2025 se pan Starý rozhodl, že si u banky A běžný účet znovu založí, pročez navštívil fyzicky její pobočku. Pracovník banky jej nedohledal jako klienta banky, ani jako osobu oprávněnou jednat za klienta banky, a proto u něj provedl první identifikaci postupem podle § 8 odst. 2 AML zákona. Při tom pořídil v souladu s § 25 odst. 8 AML zákona kopii jeho průkazu totožnosti.

Ve vztahu k vedeným účtům se nabízí otázka, zda se povinnost dle § 25 odst. 8 AML zákona vztahuje i na osobu disponenta tohoto účtu? V tomto případě je nutné odpovědět, že i u disponenta, který je identifikován za podmínek stanovených v § 25 odst. 8 AML zákona, vzniká povinnost poříditi kopii jeho průkazu totožnosti. Tato povinnost vyplývá z ustanovení navazujícího na § 8 odst. 2 AML zákona, a to § 8 odst. 4 AML zákona,²⁴ kdy se jedná o osobu, která má oprávnění nakládat s majetkem klienta a jedná za něj.

Z hlediska povinnosti pořizovat kopie průkazu totožnosti je lhostejné, zda je první identifikace prováděna v souvislosti s navázáním obchodního vztahu, nebo v souvislosti s jednorázovým obchodem. Rozhodné je jen to, že jde o první identifikaci, a že je tato první identifikace provedena za fyzické přítomnosti:

²⁴ Dle § 8 odst. 4 AML zákona platí: „Jedná-li za klienta, který již byl identifikován, jiná osoba, provede povinná osoba její identifikaci podle odstavců 1 a 2.“

Příklad:

Pan Tříška si u pana Dlouhého v únoru 2025 objednal opravu střechy v hodnotě 275 000 Kč. Když chtěl cenu uhradit v hotovosti přímo panu Dlouhému, pan Dlouhý jej odmítl s poukazem na zákon o omezení plateb v hotovosti a odkázal jej na vložení hotovosti na jeho účet u banky A.

Když se pan Tříška dostavil s hotovostí na pobočku banky A, s níž do té doby neměl co do činění, pracovník banky u něj (s ohledem na hodnotu obchodu nad 1 000 EUR ve smyslu § 7 odst. 1 AML zákona) provedl první identifikaci a v souvislosti s tím pořídil kopii jeho průkazu totožnosti.

V květnu 2025 si pan Tříška u pana Širokého objednal opravu fasády v hodnotě 280 000 Kč. Když chtěl částku uhradit v hotovosti, byl odkázán na její vložení na účet pana Širokého, který byl veden rovněž u banky A.

Když se tentokrát pan Tříška dostavil s hotovostí do banky A, zjistil pracovník pobočky, že u něho byla v únoru 2025 provedena první identifikace. Ačkoli tedy u něj v souvislosti s vložení hotovosti na účet pana Širokého totožnost ověřil z průkazu totožnosti, jeho kopii již nepožíval, neboť při tom postupoval podle § 8 odst. 5 AML zákona.

Povinnost kopírovat průkaz totožnosti dle § 25 odst. 8 AML zákona má jednorázový charakter. To znamená, že povinná osoba, která pořídila v souladu s tímto ustanovením kopii průkazu totožnosti, nemá povinnost pořizovat kopii nového průkazu totožnosti, který byl klientovi vydán poté. Kopii nového průkazu totožnosti by bez ohledu na výše uvedené mohla povinná osoba pořídít na základě aplikace § 8 odst. 11 AML zákona (jsou-li naplněny předpoklady stanovené v tomto ustanovení).

Příklad:

Pan Bohatý si v roce 2025 u nového nebankovního poskytovatele podle § 2 odst. 1 písm. b) bodu 14 AML zákona pronajmul bezpečnostní schránku. Jelikož první identifikace proběhla za fyzické přítomnosti, pořídil pracovník poskytovatele kopii jeho průkazu totožnosti.

V roce 2035 při jedné z návštěv bezpečnostní schránky pan Bohatý informoval pracovníka pobočky, že má nový občanský průkaz. Pracovník pobočky v souladu s § 8 odst. 9 AML zákona zaznamenal číslo nového občanského průkazu, avšak jeho kopii již nepožíval.

2. Limity povinnosti kopírovat průkazy totožnosti a pořizovat výpisy z nich

2.1. Použijí se pravidla pro zpracování osobních údajů?

Ano, i v tomto případě se samozřejmě uplatní pravidla pro zpracování osobních údajů. Jelikož jde o povinnost plynoucí ze zákona, uplatní se **titul pro zpracování osobních údajů podle čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR** – zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje.

2.2. Lze kopírovat občanské průkazy a cestovní doklady bez souhlasu?

Ano, AML zákon je *lex specialis*, tedy zvláštním zákonem předvídaným zákonem o občanských průkazech a zákonem o cestovních dokladech. Plyne-li z AML zákona povinnost průkaz totožnosti kopírovat, souhlas klienta podle zákona o občanských průkazech nebo podle zákona o cestovních dokladech se nepožaduje. S ohledem na skutečnost, že titulem pro zpracování osobních údajů je v tomto kontextu čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR, souhlas podle čl. 6 odst. 1 písm. a) GDPR se v této souvislosti vyžadovat nesmí.

IV. Které části plastového průkazu totožnosti se kopírují?

Byť to zákon nestanoví výslovně, v souladu se zásadou minimalizace zásahu do soukromé sféry držitele průkazu totožnosti se **kopíruje jen ta část průkazu totožnosti, na které jsou uvedeny údaje požadované AML zákonem** (např. u cestovního pasu se kopíruje jen strana s identifikačními údaji, nikoli strany s vízy, a u občanského průkazu se kopírují obě strany).

Tato část s identifikačními údaji dané osoby se ovšem kopíruje celá (včetně údajů, které zákon výslovně nevyžaduje, či veškerých grafických prvků). Díky tomu lze řádně posoudit integritu daného dokladu, což představuje významný nástroj pro odhalování trestné činnosti a legalizace výnosů z ní a pro odhalování financování terorismu.

Jestliže povinná osoba průkazy totožnosti kopíruje, pak **FAÚ doporučuje, aby je kopírovala barevně**. Barevné kopie jsou totiž věrnější a zpravidla čitelnější než ty černobílé. Kopie by měly být pořízeny takovým způsobem, aby příslušné údaje byly čitelné a aby kopie vyobrazení držitele v průkazu totožnosti dosahovala takové kvality, aby umožňovala ověření shody podoby. Takové kopie jsou účinnějším nástrojem nejen při šetření podezřelých obchodů, ale obecně plní lépe svoji úlohu klíčového materiálu pro všechny relevantní státní orgány (zejména orgány činné v trestním řízení) v rámci AML/CFT systému.

V. Vztah pořizování listinných kopií a skenování

Na tomto místě je vhodné uvést, že **v AML zákoně se kopírováním průkazů totožnosti rozumí nejen pořizování jejich kopií v listinné (fyzické) podobě, ale také jejich skenování**, tedy pořizování kopií v elektronické podobě. Lze to dovodit z účelu AML zákona uvedeného v předchozím odstavci: Pro odhalování trestné činnosti a legalizace výnosů z ní není podstatné, jaká je podoba kopie. Stěžejní je naopak její kvalita.

Proto se v tomto metodickém pokynu tam, kde se hovoří o kopírování průkazů totožnosti, má na mysli jak pořizování listinných kopií, tak i skenování. Tam, kde se hovoří o kopiích průkazů totožnosti, se mají na mysli kopie listinné i elektronické. Veškerá pravidla, jež byla doposud ve vztahu ke kopírování uvedena, se vztahují jak na pořizování listinných kopií, tak na skenování.

VI. Kopírování průkazu totožnosti v podobě digitálního stejnopisu

V případě, že je místo plastového průkazu totožnosti k první identifikaci použit digitální stejnopis průkazu, získá povinná osoba v situacích, kdy by jinak přistoupila k pořízení kopie

plastového průkazu totožnosti elektronický dokument, který obsahuje údaje uvedené v digitálním stejnopisu průkazu.²⁵ Z hlediska povinnosti podle § 25 odst. 8 AML zákona je rovnocenné, bude-li tento dokument ve formátu .pdf, nebo ve formátu .cbor.

Pokud jde o při identifikaci požadovanou sadu údajů,²⁶ je třeba, aby zahrnovala údaje podle § 5 odst. 1 písm. a) AML zákona a fotografii. Další údaje nejsou třeba, pokud to nevyžadují jiná ustanovení AML zákona.

Část třetí – Závěrečná ustanovení

I. Přehled předchozích verzí metodického pokynu

- Pokyn č. j. FAU-85651/2023/03, platný od 17. 8. 2023 do 31. 12. 2024
- Pokyn č. j. FAU-89190/2020/031, platný od 17. 9. 2021 do 16. 8. 2023

II. Účinnost

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2025.

Ing. Bc. Jiří Hylmar
ředitel

---

²⁵ Jinými slovy, povinná osoba provede export údajů z webové či mobilní aplikace ověřovatele. K tomu vizte <https://edoklady.gov.cz/podpora-overovatele/clanky-a-navody/kontrola-dokladu-v-mobilni-aplikaci#content8> a <https://edoklady.gov.cz/podpora-overovatele/clanky-a-navody/kontrola-dokladu-ve-webove-ctecce>.

²⁶ K tomu vizte <https://edoklady.gov.cz/podpora-overovatele/clanky-a-navody/sprava-sad-v-mobilni-aplikaci> a <https://edoklady.gov.cz/podpora-overovatele/clanky-a-navody/sprava-sad-udaju-organizace-ve-webove-ctecce-overovatele>.